

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність D8 Право

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Затверджено на засіданні кафедри
цивільного права
Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Особисті немайнові права
Викладач (-і)	Схаб-Бучинська Тетяна Ярославівна, к.ю.н., доц. кафедри цивільного права
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-30
E-mail викладача	tetiana.shab-buchynska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри : https://kcp.cnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu-2/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є діюче законодавство, яке регулює поняття, значення, реалізацію, охорону та захист особистих немайнових прав. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Змістовий модуль 1 «Загальні положення про особисті немайнові права. Особисті немайнові права фізичних осіб». 2. Змістовий модуль 2 «Особисті немайнові права юридичної особи за цивільним законодавством України. Правова охорона, здійснення та захист особистих немайнових прав».	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни «Особисті немайнові права» є розширення та поглиблення у здобувачів знань щодо правової охорони особистих немайнових прав, проведення комплексного аналізу особистих немайнових прав фізичної особи, визначенні їх приватноправового характеру та місця в сучасному цивільному праві, встановленні основних проблем правового забезпечення особистих немайнових прав фізичної особи. Основними цілями навчальної дисципліни «Особисті немайнові права» є: засвоєння основних категорій особистих немайнових прав та положень нормативно-правових актів, що регулюють особисті немайнові правовідносини; вивчення етапів формування та розвитку особистих немайнових прав в Україні; ознайомлення з основами захисту особистих немайнових прав у суді; вивчення доктринальних підходів до системи особистих немайнових прав в Україні; засвоєння форм та способів захисту порушеного особистого немайнового права.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних. ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 12. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень, вчасно подавати результат. <u>Фахові компетентності:</u>	

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів приватного права.

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів людини.

Програмні результати навчання:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
1	081 Право	1	вибіркова

Тематика дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль І. Загальні положення про особисті немайнові права. Особисті немайнові права фізичних осіб

Тема № 1. Особисті немайнові права як інститут цивільного права.	2	2	8
Тема 2. Система особистих немайнових прав, їх закріплення в Цивільному кодексі України.	2	2	8

Тема 3. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування людини.		2	4	10
Тема 4. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття людини		2	4	12
Модуль II. Особисті немайнові права юридичної особи за цивільним законодавством України. Правова охорона, здійснення та захист особистих немайнових прав.				
Тема 5. Особисті немайнові права юридичних осіб за законодавством України.		2	4	12
Тема 6. Захист особистих немайнових прав.		2	2	10
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf			
Вимоги до письмової роботи	Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма здобувачами однієї письмової залікової контрольної роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі теми навчальної дисципліни. На контрольну виноситься 2 описових завдання, яке оцінюється по 10 балів, 2 коротких запитання нормативного змісту, яке оцінюється по 2 бали; 4 закритих тестових запитань, які оцінюються по 2 бали, 2 визначення, які оцінюються по 5 балів, 1 задача, яка оцінюється у 8 балів. Максимальний бал за контрольну становить 50. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань знаходяться в <i>Методичних вказівках для підготовки індивідуальних завдань розміщених на сайті кафедри</i> URL: https://kcp.cnu.edu.ua/op-marictpr/navchalno-metodychni-materialy/			
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри, а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).			

Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувачу виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених силабусом. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ)
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Здобувачі виконують письмову залікову контрольну роботу на останньому семінарському занятті. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ). На контрольну роботу виносяться три теоретичних описових питання, яке оцінюється у 30 балів (по 10 балів кожне); 5 питань, які передбачають незначну за обсягом відповідь (кожне оцінюється по 2 бали); і термінологічного завдання, яке оцінюється у 10 балів. Максимальний бал за залікову контрольну становить 50. Залік може проводитися з використанням технологій дистанційного навчання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua. У такому разі залік проводиться у тестовій формі. Структура білета – 50 тестових завдань різної складності, кожне з яких оцінюється в 2 бали.

7. Політика дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://kcp.cnu.edu.ua/op-marictp/navchalno-metodychni-materialy/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до

робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу здобувача (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Кохановська О.В., Вербицька А.О., Кохановський В.О. Особисті немайнові права в аспекті оновлення цивільного законодавства. *Международный научный журнал Engless light in science*. 2020. № 2 (1). С. 124-134. URL: [https://www.researchgate.net/profile/Aliya-Mustafina-3/publication/358331348_Mezdunarodnyj_2-oj-naucnyj-zurnal_\"Endless_Light_in_Science\"/links/61fc29f01e98d168d7ebb7a8/Mezdunarodnyj-2-oj-naucnyj-zurnal-Endless-Light-in-Science.pdf#page=126](https://www.researchgate.net/profile/Aliya-Mustafina-3/publication/358331348_Mezdunarodnyj_2-oj-naucnyj-zurnal_\)
2. Левицький М.О. Поняття захисту особистих немайнових прав військовослужбовців. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2022. С. 109-115. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267256/263176>
3. Особисті немайнові права юридичних осіб : монографія / Лілія Василівна Федюк. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2013. 500 с.
4. Особисті немайнові права юридичної особи: реалії сьогодення: монографія. Харків: Право, 2023. 358 с.
5. Риженко Н. О. Немайнові права в період воєнного стану: євроінтеграційний контекст. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2022. № 124 (5). С. 40–51. URL: <http://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/1554/1480>
6. Сафончик О. Право на життя в системі особистих немайнових прав фізичних осіб. *Юридичний вісник*. №2. 2025. С. 84-92. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v2_2025/11.pdf

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Схаб-Бучинська Т.Я. Особисті немайнові права. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів денної та заочної форм навчання спеціальності 081 «Право». Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. URL: <https://kcp.cnu.edu.ua/op-magistrp/navchalno-metodychni-materialy/>
2. Схаб-Бучинська Т.Я. Особисті немайнові права. Методичні вказівки для самостійної роботи магістрантів денної та заочної форм навчання спеціальності 081 «Право». Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. URL: <https://kcp.cnu.edu.ua/op-magistrp/navchalno-metodychni-materialy/>

Викладач _____

Тетяна СХАБ-БУЧИНСЬКА,
доцентка кафедри цивільного права